

פרוטוקול מס' 45/ג

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי,
כ"ה מנחם-אב תשי"ד - 24.8.1954
בשעה 9.00

חברי-הוועדה:

נ ד כ ח ו:

- ד. בר-רב-האי - היו"ר
- י. אורי
- ב. אזניה
- ב. אידלסון
- א. ברמן
- ש. גרידי
- ס. וילנר
- ק. כהנא
- ע. סימון
- א. רזיאל-נאור
- א. סטופ
- ד. פלדמן
- י. רפאל

מוזמנים:

- ח. בוגר - יו"ר ועדת-החינוך (לסעיף ו')
- י. גורלי - יו"ר ועדת-הכספים (לסעיף ג')
- א. צידון

ע. איכילוב

ח ס ר ו:

- ס. אדם
- סיף ארין אלזועבי
- ש. בבה
- י. הררי
- סאלח חסן ח'ניפס
- ש. לורנץ
- ס. נורוק
- ד. צברי
- ב. קמין

		סדר-היום:		
		א.	הצעת חוק לתיקון פקודת הטבק -	
2	עמ'		העברה לוועדה מתאימה	
		ב.	בעיית המים בירושלים -	
2	"		העברה לוועדה מתאימה	
2	4	ג.	הדיון בדו"ח מבקר המדינה	
4	5	ד.	הקצבת זמן לדיון המדיני	
		ה.	פניה לטיעות שתורתנה על	
5	6		הצעותיהן לסדר-היום	
		ו.	ערעור של ח"כ וילנר על אי-צדוף	
			הסתייגותו לחוק לימוד חובה	
6	7		(הודאות שעה) (תיקון) תשי"ד-1954 -	

א. הצעת חוק לתיקון פקודת הטבק - העברה לוועדה מתאימה:

היו"ר ד. בר-רב-האי: מליאת הכנסת הטילה עלינו להחליט לאיזו ועדה להעביר את הצעתו של חבר-הכנסת א. כהן, חוק לתיקון פקודת הטבק. לי נראה כי הוועדה המתאימה ביותר היא ועדת-העבודה, משום שהצעת החוק הזאת דנה בהקניית זכויות עבודה בשטח זה לקטגוריות מסוימות.

ה ר ח ל ט

להעביר את הצעת חוק לתיקון פקודת הטבק לוועדת-העבודה.

ב. בעיית המים בירושלים: - העברה לוועדה מתאימה:

היו"ר ד. בר-רב-האי: מליאת הכנסת הטילה עלינו להחליט לאיזו ועדה להעביר הצעה זו שהעלתה בכנסת כהצעה לסדר-היום, על-ידי חברי-הכנסת אלטמן, שרי, רפאל ואלנסי. לי נראה כי הוועדה המתאימה ביותר היא ועדת-הפנים.

ה ר ח ל ט

להעביר את הדיון בבעיית המים בירושלים לוועדת-הפנים.

ג. הדיון בדו"ח מבקר המדינה:

היו"ר ד. בר-רב-האי: אמשול הונח על שולחן הכנסת דו"ח מבקר המדינה. החוק קובע תאריכים מסויימים ועלינו לסיים את הדיון בדו"ח זה עוד לפני הפגרא. כך טוען יו"ר ועדת-הכספים.

ב. אידלדון: ברור לנו שעלינו לקיים מושב זה של הכנסת עד שנסיים את תקציב הפיתוח. על-כן, אם אין חוקים אחרים, שהם דחופים יותר מתקציב הפיתוח, אפשר לדון בדו"ח מבקר המדינה. אחרת, אין כל אפשרות לקיים את הוועדה הזו לפני הפגרא.

היו"ר ד. בר-רב-האי: יש לזכור כי בשבוע הבא יתקיים דיון מדיני ויש לקחת גם את זאת בחשבון. עלינו גם לקבוע זמן לדיון המדיני.

י. אורי: אני מציע לברר תחילה מה יש עוד בפני הבית, ורק לאחר זאת להחליט על הזמן שיוקצב לדיון המדיני ולדיון בדו"ח מבקר המדינה.

היו"ר ד. בר-רב-האי: אני מציע להקצות לדיון המדיני 6 שעות ולדיון בדו"ח מבקר המדינה 4 שעות.

א. דזמאל-באור: לדיון המדיני יש להקצות לפחות 12 שעות. הדיון על דו"ח מבקר המדינה לא יוכל להתקיים לפני הפגרא.

י. גורי ועדת-הכספים י. גורי הזמן לבוא לוועדה).

י. גורי: ראשית עלי לציין, כי הדירן בדו"ח מבקר המדינה לא יוסיף לכנסת אפילו שעה אחת. הכנסת מוכרחה בין-כה לשבת עד ה-8 בספטמבר ועד בכלל, כי ועדת-הכספים לא תוכל לסיים את תקציב הפיתוח לפני-כן, למרות כל המאמצים שהיא משקיעה. הנסיון של השנה שעברה הוכיח כי הדיון במסגרות ועדת-הכספים על דו"ח מבקר המדינה לא גזל מן הכנסת יותר משלוש שעות. הכנסת אינה מקיימת דיון על דו"ח מבקר המדינה, אלא על מסקנות ועדת-הכספים והצעות המיעוט. בשנה שעברה היו יותר הצעות מיעוט. הפעם יש רק הצעת מיעוט של חבר-הכנסת בדר.

מדוע יש בזה דחיפות? - קודם-כך עלי להביא לידיעת הוועדה שהוועדה בזה עבודה רבה מאד, במשך חדשים רבים. היה פיגור מסוים לדגל תאריכים שונים, אך לאחר שהדבר הזה תוקן, לא יהיה פיגור, ועל-כן לא רצוי לדחות ושוב לגרום לפיגור.

שנית, יש לקחת בחשבון גם את מבקר המדינה, ולא רק אותנו. ברור שלמבקר המדינה ולמשרדו יש ערך רב כשדנים בדו"ח שלו. מבקר המדינה דחה את ~~ה~~ בסיעתו לחוץ-לארץ משום שניתנה הבטחה מפורשת שבדיון בדו"ח. מכיון שהכנסת ממילא צריכה לשבת - השאלה היא של מוקדם או מאוחר.

אם נשיאות הכנסת, או ועדת-הכנסת קובעים שיִדברו קודמים לזה במסגרת הזמן שהכנסת צריכה עוד לשבת - זה ענין לשקול דעת. אם מותר לי לומר, אני חושב שהדבר הזה הוא מן הדברים שלא צריך לדחותם. אך אין זה בא להוסיף לכנסת אף שעה אחת.

הייתי מבקש, אני חושב שאני יכול לומר את זה על דעת כל חברי-ועדת-הכספים ומבקר המדינה, לא לדחות את זה, מפני שאחר-כך יכולה לבוא דחיה נוספת, ולא רצוי שנפגד כל-כך הרבה בדיון זה. מכל מקום, אני רוצה להוסיף שבנשיאות הכנסת הוסכם שהסעיף הזה יהיה בדיון בתחומי הזמן העומד לרשות הכנסת.

יחד

היו"ר ד. בר-רב-האי: אני מציע לדון/על הזמן שיועמד לרשות הדיון המדיני והזמן שיוקצב לדיון בדו"ח מבקר המדינה.

א. רוזנאל-נאור: אני מציעה לא לכרוך מין בשאינו מינו. הוויכוח המדיני אינו שייך לסוג ולאופי של דו"ח מבקר המדינה, ואין שוב סיבה להכניס נושא חדש בשאלה חשובה כל-כך.

מה שבוגע לדיון בחוק ~~מבקר המדינה~~ מבקר המדינה, יש שני ספרים של הדו"ח, שני ספרים של תשובת שר האוצר וספר אחר שהוא הצעות של ועדת-הכספים. כלומר: 5 ספרים. 5 ספרים אלה נוגעים בבעיות חשובות מאד, ובשום-פנים-ואופן אי-אפשר לתאר ויכוח שכל מטרתו תהיה יציאת-צרי-חובה. צריך לדחות את הדיון משום שאי-אפשר להעמיד את חברי-הכנסת והכנסת והציבור במצב כזה של זלזול בעבודת מבקר המדינה וועדת-הכספים. יושב-ראש ועדת הכספים אומר שהיה חומר רב והושקעה עבודה רבה ויש ערך רב לדיון הזה בשביל מבקר המדינה ומשרדו, אם דנים באופן מתאים, ויחד עם זאת מציעים דיון של שלוש שעות.

דיברתי עם חבר הכנסת בדר וגם הוא סובר שבלתי אפשרי להסתפק בפחות מעשר שעות לדיון ~~אצא~~ על דו"ח אשר כולל חמישה ספרים די עבים. לכן, צריך-אם לקבוע משך זמן מתאים, או לדחות את זה עד לאחר הפגרה. אינני רואה מדוע אי-אפשר לדחות את זה.

אשר לטכניקה של סגירת הכנסת - זה מצריך בירור יסודי. אני מציעה להקציב לדיון בדו"ח מבקר המדינה עשר שעות.

ב. אידלסון:

הוויכוח המדיני מוכרח להתקיים, הוא הובטח. אין כל אפשרות לקיים גם דיון מדיני וגם דיון על דו"ח מבקר המדינה. חבל מאד שמבקר המדינה דחה את נסיעתו בגלל דיון זה, אך הדבר הזה ניתן לתיקון. אין זו סיבה לקבל החלטה בלתי רציונאלית. יש לקחת בחשבון כי אנו עובדים בזמן הקשה ביותר, בחדשי הקיץ החמים. בפני הכנסת מובחים עוד כמה וכמה חוקים שהיא חייבת לסיים אותם לפני הפגרה, מחוץ לתקציב הפיתוח. גם אם נקציב לדיון המדיני רק שש שעות, הוא יגזול יומיים בשבוע הבא, וביום הרביעי תועלינה הצעות לסדר היום, ובשבוע שאחרי זה - תקציב הפיתוח.

לא ייתכן לעשות מהדיון על דו"ח מבקר המדינה דבר פורמלי גרידא. במידה שחברי הכנסת רוצים להביע דעתם, זכות זו שמורה להם ואין להכניס את הדיון הזה למיטת-סדרים של שתיים או שלוש שעות. על כן אני מציעה שנבקש את הנשיאות ואת ועדת הכספים לדחות את הדיון בדו"ח מבקר המדינה עד לאחר הפגרה.

י. רפאל:

אני מצטרף לכל הנימוקים שהשמיעה חברת הכנסת אידלסון. אוסיף רק משפט אחד: לא מכוונד שהדיון על דו"ח מבקר המדינה ייעשה בחטיפה. רק אתמול הונח החומר על שולחן הכנסת. אי-אפשר גם להאריך יותר מדי את מועד העבודה של הכנסת. השבוע ובשבוע הבא נדון בחוקים הפיסקליים וביתר החוקים שיש לסיימם לפני הפגרה, במידה שנספיק, ובשבוע הבא נדון בתקציב הפיתוח.

י. אורני:

אני מקבל את הדעות שהושמעו כאן ביחס לדו"ח מבקר המדינה.

ב. אזניה:

גם אני מצטרף לדעות אלו.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

סדר-יומה של הכנסת אינו עניינה של ועדת הכנסת. הוא נקבע על-ידי נשיאות הכנסת ביחד עם הממשלה. אני אביא רק את הצעת הוועדה, שלא לקיים את הדיון לפני הפגרה.

ע. מיטון:

אני מתנגדת לכל הדעות שהושמעו כאן. א. מוטב שנשב עוד מספר שעות ונסיים את הדיון בדו"ח מבקר המדינה, כי אחרת עבר זמנו - בטל קרבנו.

ה ר ח ל ט

לפנות לבשיאות הכנסת בבקשה שלא לקיים את הדיון בדו"ח מבקר המדינה במושב זה של הכנסת, אלא לדחותו עד לאחר הפגרה.

ד. הקצנת זמן לדיון המדיני:

היו"ר ד. בר-רב-האי:

עלינו לקבוע עתה את הזמן שיוקצב לדיון המדיני.

י. אורני:

מוטב לקצר בדיון מאשר לקיים אותו בפני אולם ריק. אני הייתי מסתפק בארבע שעות, אך מכיוון שהיושב-ראש הציע כבר שש שעות - אני מצטרף להצעתו.

י. רפאל:

הדיון המדיני הפעם הוא דיון יסודי מאד לאחר דוחות ובירורים שמתנהלים בוועדת החוץ וההגנה, לכן אי-אפשר לצמצם אותו בצורה כזאת. אני מציע להקדיש את ארבע הישיבות ביום שני ושלישי לדיון זה. כלומר: עשר שעות, כולל את הצאת השר ותשובתו.

מ. וילנר:

הנימוק של חבר-הכנסת אורי, שמוטב לקצר הדיון, מלקיימו בפני אולם ריק, אינו נימוק. גם חבר-הכנסת רפאל ציין שהדיון הזה הוא מיוחד במינו, וכולם מסכימים שהוא בא לאחר שינויים מרחיקי-לכת במצבה של ישראל.

אני מציע שיוקצבו לדיון 12 שעות.

ע. מימון:

אני מציעה לדחות את ההצעות לסדר-היום ובמקומן לקיים דיון על דו"ח מבקר המדינה.

א. רוזאל-נאור:

שבוע עבודה של הכנסת הוא 12 שעות, ואותו אפשר להקדיש לדיון המדיני.

אשר להצעות לסדר-היום, לא הייתי רוצה שוועדת הכנסת תחליט על בליטולן, מפני שזאת זכותם של חברי-הכנסת. אך הייתי מציע הפעם, בהתחשב עם כל הנימוקים שנשמעו כאן, גם של חבר-הכנסת רפאל ונימוקים אחרים על אופיו של דיון זה, שהוועדה תבקש את כל הסייעות להסכים הפעם לותר על ההצעות לסדר-היום, אך לא בצורה של החלטה של ועדת-הכנסת, כי ועדת-הכנסת אינה מוסמכת להחליט כך, אלא בצורת פניה לסייעות שהן תורתנה. ואז נוכל להקדיש לדיון המדיני 12 שעות. ואם נודיה מהן את הרצאת השר ואת תשובתו תשארנה 10 שעות לדיון.

א. טטרופ:

אני מציע 7 שעות.

היג'ר ר. בר-רב-האי:

אני מעמיד להצבעה את ההצעות השונות.

הצבעות

בעד	6 שעות	-	4 קולות
"	12 "	-	3 "
"	7 "	-	7 "
"	10 "	-	31 "
"	8 "	-	5 "
"	7 "	-	6 "
"	8 "	-	6 "
"	7 "	-	5 "
"	8 "	-	7 "

הרחל ט

להקציב לדיון המדיני 8 שעות.

ה. פניה לסייעות שתורתנה על הצעותיהן לסדר-היום:

י. אורי:

תמיד אני בעד קיצור בהצעות לסדר-היום, אך הפעם אני מתנגד לזה, כי אני רואה הצעה אחת כחופפה, והיא נדחתה כבר פעמיים. אני מציע לאפשר לסייעות להעלות הצעות לסדר-היום עוד השבוע, ובשבועיים הבאים לא להעלות הצעות לסייעות.

היג'ר ר. בר-רב-האי:

יש סוג של הצעות הנקרא "הצעות רחופות"; אם הנשיאות תכיר בהצעה כחופפה, היא תובא השבוע עלינו להחליט אם אנו פונים לסייעות בבקשה לותר על הצעותיהן, או לא.

י. רפאל:
אם תועלנה הצעות לסדר-היום, יש לבקש מאת
הסייעות שלא תכלולנה שם הצעות הדנות בעניינים
מדויגים, שבין-כך יועלו בדיון המדיני.

ב. אזניה:
עלינו לחשב את הזמן העומד לרשותנו עד הפגרא,
ועל-כן אני מציע לפנות לסייעות בבקשה כזאת.
עשינו כבר כך לא פעם, והחזרנו לסייעות את הזמן הזה. אני מציע לפנות
לסייעות.

א. רוזאל-נאור:
זה ענינה של הנשיאות ולא של ועדת-הכנסת.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
הפניה לסייעות אינה מחייבת אותן להענות
לבקשתנו.

א. רוזאל-נאור:
הצעתי את הצעתי כחלק מהצעה שליטה. הצעתי
השלימה נדחתה. הוועדה קבעה 8 שעות לדיון
המדיני, על-כן אין צורך לפנות לסייעות, ואין זה בכלל תפקידה של ועדת
הכנסת. היו"ר קבע היום שסדר-יומה של הכנסת אינו מענינה של ועדת-הכנסת,
וההצעה הנדונה טותרת עמדה עקרונית זו.

א. צידרון:
אני רוצה להביא לידיעת הוועדה שעל הכנסת
לסיים עוד חוקים רבים לפני הפגרא, והיא
לא תוכל לסיים את כולם עוד השבוע. השבוע הבא יוקדש לדיון המדיני
ולהצעות לסדר-היום, ובשבוע שאחרי זה ידונו בתקציב הפיתוח.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
אם אין הסכמה כללית בענין זה, אני מעמיד
אותו להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד פניה לסייעות - 5 קולות
נגד - 3

ה ר ח ל ט

לפנות לסייעות בבקשה שתוותרנה על
על הצעותיהן לסדר-היום עד הפגרא.

ו. ערעורו של חבר-הכנסת וילנר על שלא צורפו הסתייגויותיו לחוק לימוד
חובה (הוראות שעה) (תיקון) תשי"ד - 1954:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
קיבלתי את הסכתב הבא מחבר-הכנסת וילנר:
"הנני מבקש להעמיד על סדר-יומה של הוועדה את
שאלת אי-הכללת הסתייגויותי בין הסתייגויות שהוגשו לחוק לימוד חובה
(הוראות שעה) (תיקון) תשי"ד - 1954. ההודעה ליו"ר ועדת-החינוך והתרבות
בדבר הצטרפות סייעתנו להסתייגויותיו של הפ"כ א. ברמן, במסרה בזמן, בעת
שהוועדה דנה בחוק זה."

מ. וילנר:
אתמול בררתי את הדבר עם יו"ר ועדת החינוך
ונתברר לי שהנוסח של סכתבי אינו מדויק.
הוא לא סרב לצרף את ההסתייגות, אלא לא היה לו ברור כיצד עליו
לנהוג במקרה שלי, שאינני חבר ועדת-החינוך.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
חבר-כנסת שאינו חבר ועדה יכול להגיש הסתייגות
והוועדה הדנה בחוק המסוים מחליטה אם להרשות
לו להגיש את הסתייגותו או לא. במקרה זה לא מפסיד חבר-הכנסת וילנר דבר,
כי הסתייגותו בין-כך טועלתה על-ידי חבר-הכנסת ברמן, והוא יכול להצטרף
אליו בהצבעה במליאת הכנסת. לי נראה שוועדת-החינוך פעלה במסגרת התקנון.

א. רוזיאל-נאור:
הוועדה לא שמעה על זה בכלל.

ק. כהנא:
ועדת-החינוך מתכנסת היום והיא יכולה להחליט
אם לצרף את הסתייגותו של חבר-הכנסת וילנר
או לא. כי היא עוד לא דנה בזה.

א. רוזיאל-נאור:
אני תומכת בהצעתו של חבר-הכנסת כהנא.

א. ברמן:
יו"ר הוועדה טוען שהוועדה יכולה לאשר את
ההסתייגות או לא לאשר אותה ולא להרשות את
הצגתה טעל במת הכנסת. אין הדבר כך. וכבר היו תקדימים רבים כאלה.
לי נראה הדבר הזה ברור בהחלט.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
אני פונה ליו"ר ועדת-החינוך: האם נכון
הדבר שלא היה דיון בוועדה בהסתייגות זו?

ח. בוגר - יו"ר ועדת-החינוך:
לי בודע ענין זה רק אתמול, ואילו החוק
מוכן לקריאה שניה ושלישית כבר שלושה
שבועות. הוא לא הוגש לכנסת משום שחיכו לשונה של יו"ר הוועדה, ש. פרסיץ,
אך כינתיים הוחלט להביאו לכנסת גם בהעדרה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
דעתם של חברי-הכנסת רוזיאל-נאור וכהנא נכונה.

ה ד ו ח ל ט

ועדת-החינוך היא האינסטנציה הקובעת
אם יש להרשות או אין להרשות את ההצטרפות
להסתייגות, ולכן עליה להחליט לגופו של
הענין.

הישיבה נבעלה בשעה 10.00